

SAVIENĪBAS AUGSTĀ
PĀRSTĀVE ĀRLIETĀS UN
DROŠĪBAS POLITIKAS
JAUTĀJUMOS

Briselē, 19.7.2017.
JOIN(2017) 30 final

KOPĪGS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

**par to, kā tiek īstenots Kopīgais regulējums hibrīddraudu apkarošanai – Eiropas
Savienības reakcija**

1. IEVADS

Eiropas Savienībai ir mests viens no tās pastāvēšanas vēsturē lielākajiem izaicinājumiem drošībai. Briesmas aizvien vairāk un vairāk parādās neierastos veidos – reizēm fiziski, kā jauni terorisma veidi, reizēm kā komplicēti kiberuzbrukumi digitālajā telpā. Apdraudējums var būt mazāk uzkrītošs, kad mērķis ir radīt spiedienu uz sabiedrisko domu, izmantojot arī maldinošas informācijas kampaņas, un manipulēt ar plašsaziņas līdzekļiem. Tiek mēģināts iedragāt tādas Eiropas pamatvērtības kā cilvēka cieņa, brīvība un demokrātija. Nesen visā pasaulē notikušie saskaņotie kiberuzbrukumi, kuru vaininiekus atrast izrādījies sarežģīti, ir atklājuši mūsu sabiedrības un iestāžu ievainojamību.

2016. gada aprīlī Eiropas Komisija un Augstā pārstāve pieņēma kopīgu paziņojumu par hibrīddraudu apkarošanu¹ (kopīgs regulējums). Atzīstot hibrīddraudu pārrobežu raksturu un sarežģītību, šis regulējums ierosina mūsu sabiedrības vispārējās izturēšanās stiprināšanai izmantot pieeju rīkoties visos pārvaldes līmeņos. Padome² atzinīgi novērtēja šo iniciatīvu un ierosinātās darbības un aicināja Komisiju un Augsto pārstāvi 2017. gada jūlijā ziņot par gūtajiem panākumiem. Lai gan ES var palīdzēt dalībvalstīm uzlabot izturēšanos pret hibrīddraudiem, tomēr, ciktāl hibrīddraudu apkarošana skar valsts drošību un aizsardzību, galvenā atbildība gulstas uz dalībvalstīm.

Kopīgajam hibrīddraudu apkarošanas regulējumam ir svarīga nozīme ES vispārējā, integrētākajā pieejā drošībai un aizsardzībai. Tas palīdz veidot Eiropu, kas aizsargā, uz ko 2016. gada septembra uzrunā par stāvokli Savienībā aicināja Komisijas priekšsēdētājs Ž. K. Junkers. Cilvēki vēlas būt labāk pasargāti, tāpēc Eiropas Savienība 2016. gadā arī lika pamatus stingrākai Eiropas aizsardzības politikai. ES ārpolitikas un drošības politikas globālajā stratēģijā³ rūpīgi izskatīta integrētas pieejas nepieciešamība iekšējās izturēšanās sasaistīšanai ar ES ārējo darbību un aicināts veidot sinerģiju starp aizsardzības politiku un politiku, kas attiecas uz iekšējo tirgu, rūpniecību, tiesībaizsardzību un izlūkdienestiem. Pēc Eiropas aizsardzības rīcības plāna pieņemšanas 2016. gada novembrī Komisija nāca klajā ar konkrētām iniciatīvām, kas palīdzēs nostiprināt ES spēju reaģēt uz hibrīddraudiem, uzlabojot aizsardzības piegādes ķēžu izturēšanos un nostiprinot aizsardzības jomas vienoto tirgu. Konkrēti, 2017. gada 7. jūnijā Komisija nodibināja Eiropas Aizsardzības fondu, kam ierosināts piešķirt 600 miljonus euro laikā līdz 2020. gadam un 1,5 miljardu euro katru gadu pēc 2020. gada. Paziņojumā par drošības savienību⁴ atzīta nepieciešamība apkarot hibrīddraudus un tas, ka ir svarīgi nodrošināt labāku saskanību starp iekšējo un ārējo darbību aizsardzības jomā.

Diskusijā par Eiropas nākotni⁵ ES līderi drošību un aizsardzību izvirzījuši uzmanības centrā. Tas atzīts 2017. gada 25. marta **Romas deklarācijā**, kur pausta iecere izveidot drošu un neapdraudētu Savienību, kas apņēmusies stiprināt kopējo drošību un aizsardzību. Eiropadomes priekšsēdētājs, Eiropas Komisijas priekšsēdētājs un NATO ģenerālsekretārs

¹ Kopīgs paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei “Kopīgs regulējums hibrīddraudu apkarošanai – Eiropas Savienības reakcija”, JOIN (2016) 18 *final*.

² “Padomes secinājumi par hibrīddraudu apkarošanu”, 2016. gada 19. aprīļa Paziņojums presei 196/16.

³ Augstā pārstāve iepazīstināja Eiropadomi ar šo stratēģiju 2016. gada 28. jūnijā.

⁴ COM(2016) 230 *final*, 20.4.2016.

⁵ Eiropadomes 2016. gada 16. septembra Bratislavas ceļvedis un 27 dalībvalstu un Eiropadomes, Eiropas Parlamenta un Eiropas Komisijas vadītāju 2017. gada 25. marta Romas deklarācija.

2016. gada 8. jūlijā Varšavā parakstīja kopīgu deklarāciju, kuras mērķis ir dot jaunu impulsu un jaunu saturu ES un NATO stratēģiskajai partnerībai. Kopīgajā deklarācijā ieskicētas 7 konkrētas jomas, kurās paplašināma abu organizāciju sadarbība, to vidū – hibrīddraudu apkarošana. Kopīgu 42 īstenojamu priekšlikumu kompleksu pēc tam apstiprināja ES Padome un NATO Padome, un 2017. gada jūnijā tika sniegts pirmais ziņojums, kurā atspoguļots ievērojams progress⁶.

2017. gada jūnijā klajā laistais Komisijas pārdomu dokuments par Eiropas aizsardzības nākotni⁷ ieskicē dažādus scenārijus, kā novērst aizvien lielākas briesmas Eiropas drošībai un aizsardzībai un līdz 2025. gadam uzlabot pašas Eiropas aizsardzības spējas. Visos trijos scenārijos drošība un aizsardzība uzskatītas par Eiropas projekta neatņemamiem elementiem, kuru mērķis ir aizsargāt un atbalstīt Eiropas intereses gan pašu mājās, gan ārvalstīs. Eiropai jākļūst par drošības garantu un pakāpeniski jānodrošina pašai sava drošība. Neviena dalībvalsts pati uz savu roku nespēj pārvarēt gaidāmos izaicinājumus, it sevišķi apkarot hibrīddraudus. Tāpēc sadarbība drošības un aizsardzības jomā nav vis iespēja, bet gan nepieciešamība, veidojot Eiropu, kas aizsargā.

Šā ziņojuma mērķis ir sniegt pārskatu par gūtajiem panākumiem un nākamajiem īstenošanas pasākumiem, kas attiecas uz darbībām kopīgajā regulējumā ierosinātajās četrās jomās, kuru mērķis ir: uzlabot situācijas apzināšanos; veidot izturētspēju; stiprināt dalībvalstu un Savienības spēju novērst krīzi, reaģēt uz to un koordinēti likvidēt tās sekas; paplašināt sadarbību ar NATO pasākumu papildināmības nodrošināšanai. Tas būtu jālasa kopā ar ikmēneša progresu ziņojumiem virzībā uz efektīvu un patiesu drošības savienību.

2. APDRAUDĒJUMA HIBRĪDĀ RAKSTURA ATPAZĪŠANA

Hibrīdas darbības kļūst par Eiropas drošības vidē bieži sastopamu elementu. Tās kļūst intensīvākas, raisot aizvien lielākas bažas par iejaukšanos vēlēšanās, dezinformācijas kampaņām, ļaunprātīgām kiberdarbībām un hibrīdu darbību veicēju mēģinājumiem radikalizēt viegli ietekmējamus sabiedrības locekļus, lai viņus padarītu par marionetēm. Neaizsargātība pret hibrīddraudiem pārsniedz valstu robežas. Ir nepieciešama arī ES un NATO līmenī koordinēta reakcija uz hibrīddraudiem. Notikumi kopš 2016. gada aprīļa liecina, ka apdraudējums gan joprojām bieži tiek novērtēts izolēti, taču Savienībā aizvien vairāk tiek atzīts un izprasts dažu novēroto darbību hibrīdums un koordinētas rīcības nepieciešamība. ES turpinās centienus uzlabot situācijas apzināšanos un sadarbību.

1. darbība. Dalībvalstis, kurām vajadzības gadījumā atbalstu sniedz Komisija un Augstā pārstāve, tiek aicinātas izstrādāt pētījumu par hibrīda veida riskiem, lai apzinātu būtiskākās vājās vietas (tostarp specifiskus rādītājus saistībā ar hibrīddraudiem), kas varētu ietekmēt valsts un Eiropas mēroga struktūras un tīklus.

Padome ir izveidojusi “Prezidentvalsts draugu grupu”, kur pulcēti dalībvalstu eksperti, kuru uzdevums ir izstrādāt vispārīgu apsekojumu, kas dalībvalstīm ļautu labāk apzināt galvenos hibrīddraudu rādītājus, iestrādāt tos agrīnās brīdināšanas mehānismos un esošajos riska novērtēšanas mehānismos un vajadzības gadījumā tos izmantot kopīgi. Ir panākta vienošanās

⁶<http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/06/19-conclusions-eu-nato-cooperation>

⁷ Pārdomu dokuments par Eiropas aizsardzības nākotni, 7.6.2017., https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/reflection-paper-defence_en.pdf

par uzdevuma ietvariem, un darbs jau ir sācies. Vispārīgajam apsekojumam vajadzētu būt gatavam uz 2017. gada beigām, un tad sāktos faktiskie apsekojumi. Aizsardzībai pret hibrīddraudiem vajadzētu būt savstarpēji pastiprinošai. Tāpēc dalībvalstis tiek mudinātas veikt šos apsekojumus iespējami ātrāk, jo tie sniegs vērtīgu informāciju par ievainojamības un sagatavotības līmeni visā Eiropā.

a. SITUĀCIJAS APZINĀŠANĀS UZLABOŠANA

Dalīšanās informācijā par izlūkdatu analīzi un novērtēšanu ir svarīgs rīks, kas mazina nenoteiktību un uzlabo situācijas apzināšanos. Pagājušajā gadā panākts ievērojams progress. Ir izveidota un tagad pilnībā darbojas ES Hibrīddraudu analīzes vienība, izveidota Austrumu Stratēģiskās komunikācijas operatīvā grupa, un Somija nodibinājusi Eiropas Centru hibrīddraudu novēršanai. Liels darbs tiek veltīts dezinformācijas un propagandas rīku un sviru analīzei, un izveidojusies laba sadarbība starp ES Austrumu Stratēģiskās komunikācijas operatīvo grupu, Hibrīddraudu analīzes vienību un NATO. Tas ir stabils pamats, kurā turpmāk labāk iesakņot iekšējās un ārējās drošības apdraudējumu analīzes un novērtēšanas kultūru, ņemot vērā hibrīduma aspektus.

Hibrīddraudu analīzes vienība

2. darbība. Esošās ES Izlūkošanas un situāciju centra struktūras ietvaros izveidot ES Hibrīddraudu analīzes vienību, kas ir spējīga saņemt un analizēt klasificētu un publiskos avotos atrodamu informāciju par hibrīddraudiem. Dalībvalstis tiek aicinātas izveidot valsts kontaktpunktus hibrīddraudu jautājumos, lai nodrošinātu sadarbību un drošu saziņu ar ES Hibrīddraudu analīzes vienību.

ES Izlūkošanas un situāciju centrā izveidota ES Hibrīddraudu analīzes vienība, kuras uzdevums ir no dažādām ieinteresētajām personām saņemt un analizēt klasificētu un publiskos avotos atrodamu informāciju par hibrīddraudiem. Informācijā par analīzi pēc tam dalās Eiropas Savienībā un starp dalībvalstīm, un tas savukārt nodrošina informētību ES lēmumu pieņemšanas procesos, sniedzot arī ieguldījumu ES līmenī veiktajos drošības riska novērtējumos. ES Militārā štāba Izlūkošanas direktorāts papildina Hibrīddraudu analīzes vienības veikto darbu ar militāru analīzi. Līdz šim sagatavoti vairāk nekā 50 novērtējumi un informatīvi paziņojumi par tematiem, kas saistīti ar hibrīddraudiem. Kopš 2017. gada janvāra analīzes vienība sagatavojusi periodisku izdevumu *Hybrid Bulletin*, kurā analizēti aktuālie draudi un ar hibrīddraudiem saistīti jautājumi un kuru tieši izplata ES iestādēm un struktūrām un valstu kontaktpunktiem⁸. Pilnīga analīzes vienības operatīvā spēja sasniegta 2017. gada maijā, kā plānots. Visbeidzot, notiek personāla sadarbība ar NATO topošās Hibrīddraudu analīzes nodaļas darbiniekiem, kas aptver gan dalīšanos analīzes vienības veidošanas gaitā gūtajā pieredzē, gan informācijas apmaiņu (kas tiek veikta, pilnībā ievērojot ES noteikumus par klasificētas informācijas apmaiņu). ES Hibrīddraudu analīzes vienība patlaban nosaka turpmākās iniciatīvas sadarbības paplašināšanai nākotnē, un tai būs svarīga loma 2017. gada rudenī plānotajās ES un NATO paralēlajās mācībās, kurās tiks pārbaudīta ES Hibrīddraudu analīzes vienības reaģētspēja un iestrādāta gūtā pieredze.

Stratēģiskā komunikācija

⁸ Līdz šim 21 dalībvalsts ir norādījusi valsts kontaktpunktu. Tās ir fiziskas personas, kuras dalībvalstu galvaspilsētās pilda politiskus vai ar izturētspēju saistītus uzdevumus.

3. darbība. Augstā pārstāve kopā ar dalībvalstīm izpētīs veidus, kā aktualizēt un koordinēt spējas īstenot proaktīvu stratēģiskās komunikācijas politiku un labāk izmantot plašsaziņas līdzekļu monitoringu un valodniekus.

Pēdējo mēnešu laikā aizvien plašākas dezinformācijas kampaņas un sistemātiska viltus ziņu izplatīšana sociālajos plašsaziņas līdzekļos ietilpst to līdzekļu klāstā, kuri tiek izmantoti, lai iedragātu sāncensu pozīcijas. Ja sociālie plašsaziņas līdzekļi ir visiecientākā platforma, informācija, kas šķiet uzticama un patiesa, var mainīt sabiedrisko domu par labu konkrētām personām, organizācijām vai valdībām. Šādai hibrīdtaktikai ir plašāks mērķis radīt sabiedrībā apjukumu un diskreditēt demokrātiskas valdības un struktūras, iestādes un vēlēšanas. Viltus ziņas bieži tiek izplatītas tiešsaistes platformās (sk. arī 17. darbību). Komisija un Augstā pārstāve atzinīgi novērtē pasākumus, ko tiešsaistes platformas un ziņas publicējoši plašsaziņas līdzekļi nesen veikuši maldinošas informācijas apkarošanai. Komisija arī turpmāk mudinās īstenot šādus brīvprātīgus pasākumus.

Augstā pārstāve ir izveidojusi Austrumu Stratēģiskās komunikācijas operatīvo grupu, kura prognozē dezinformācijas gadījumus un kampaņas un atbild uz tiem. Tas austrumu kaimiņreģionā ievērojami uzlabo informēšanu par Savienības politikas jautājumiem, vienlaikus šajās valstīs nostiprinot plašsaziņas līdzekļu vidi. Operatīvā grupa iepriekšējos divos gados atklājusi vairāk nekā 3000 atsevišķu dezinformācijas gadījumu 18 valodās. Drīzumā sāks darboties jauna tīmekļa vietne *#EUvsdisinformation*, kurā būs pieejamas tiešsaistes meklēšanas iespējas, un tādējādi ievērojami uzlabosies lietotāju piekļuve informācijai. Tomēr izpēte un analīze liecina, ka informācijas kanālu un ziņu, kas ik dienas izplata dezinformāciju, ir daudz vairāk. Saskaņā ar programmu “Apvārsnis 2020” finansētajā projektā *EU-STRAT* tiek analizēta politika un plašsaziņas līdzekļi Austrumu partnerības valstīs.

Augstā pārstāve aicina dalībvalstis atbalstīt Stratēģiskās komunikācijas operatīvo grupu darbību nolūkā efektīvāk apkarot hibrīddraudu pieaugumu. Tas palīdzēs Dienvidu operatīvajai grupai uzlabot komunikāciju un informēšanu arābu pasaulē, tostarp arābu valodā, graut mītus un izklāstīt faktus par Eiropas Savienību un tās politiku. Mijiedarbība ar vietējiem žurnālistiem palīdzēs gādāt par ziņu produktu pielāgotību vietējām kultūras īpatnībām. Abas operatīvās grupas ar ES Hibrīddraudu analīzes vienības palīdzību tiecas atbalstīt un papildināt attiecīgos dalībvalstu centienus Turklāt Komisija līdzfinansē Eiropas Stratēģiskās komunikācijas tīklu – 26 dalībvalstu sadarbības tīklu, kurā notiek analīzes, labas prakses un ideju apmaiņa saistībā ar stratēģiskās komunikācijas izmantošanu vardarbīga ekstrēmisma apkarošanai, tostarp jautājumā par dezinformāciju.

Izcilības centrs hibrīddraudu novēršanai

4. darbība. Dalībvalstis tiek aicinātas apsvērt hibrīddraudu novēršanas izcilības centra izveidi.

Atsaucoties uz aicinājumu izveidot izcilības centru, Somija 2017. gada aprīlī nodibināja Eiropas Centru hibrīddraudu novēršanai. Tā dalībnieces ir 10 ES dalībvalstis⁹, Norvēģija un ASV, savukārt Eiropas Savienība un NATO ir uzaicinātas atbalstīt valdes darbību¹⁰. Centra uzdevums ir veicināt stratēģisku dialogu, kā arī, strādājot ar interešu kopienām, veikt izpēti un analīzi nolūkā uzlabot izturētspēju un reaģētspēju, lai palīdzētu apkarot hibrīddraudus. Paredzams, ka

⁹ Apvienotā Karaliste, Francija, Igaunija, Latvija, Lietuva, Polija, Somija, Spānija, Vācija, Zviedrija.

¹⁰ Centram var pievienoties citas ES dalībvalstis un NATO sabiedrotie.

nākotnē centrā norisināsies arī hibrīddraudu apkarošanas mācības. Centrs jau izveidojis ciešus kontaktus ar ES Hibrīddraudu analīzes vienību, un abu organizāciju darbam vajadzētu būt savstarpēji papildinošam. ES patlaban izvērtē veidus, kā tā var sniegt centram konkrētu atbalstu.

b. IZTURĒTSPĒJAS VEIDOŠANA

Lai pretotos propagandas un informācijas kampaņām, mēģinājumiem iedragāt uzņēmējdarbību, sabiedrību un ekonomikas plūsmas, kā arī uzbrukumiem informācijas tehnoloģiju infrastruktūrai un kiberinfrastruktūrai, kopīgajā regulējumā ES rīcības centrā izvirzīta izturētspēja (piemēram, transporta, sakaru, enerģētikas, finanšu vai reģionālās drošības infrastruktūru izturētspēja). Izturētspējas stiprināšana tajā tiek uzskatīta par preventīvu un atturošu darbību, kuras mērķis ir saliedēt sabiedrību un izvairīties no krīžu eskalācijas ES un ārpus tās robežām. ES pievienotā vērtība izpaužas kā palīdzība dalībvalstīm un partneriem to izturētspējas veidošanā, izmantojot plašu pieejamo instrumentu un programmu klāstu. Ievērojams progress panākts, īstenojot darbības izturētspējas veidošanai tādās jomās kā kiberdrošība, kritiskā infrastruktūra, finanšu sistēmas aizsardzība pret nelikumīgu izmantošanu un centieni apkarot vardarbīgu ekstrēmismu un radikalizāciju.

Kritiskās infrastruktūras aizsardzība

5. darbība. Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm un ieinteresētajām personām apzinās kopīgus instrumentus, tostarp rādītājus, lai attiecīgajās nozarēs uzlabotu kritiskās infrastruktūras aizsardzību un izturētspēju hibrīddraudu gadījumā.

Eiropas programmas kritiskās infrastruktūras aizsardzībai (EPCIP) kontekstā Komisija turpināja apzināt kopīgus instrumentus, tostarp ievainojamības rādītājus, lai attiecīgajās nozarēs uzlabotu kritiskās infrastruktūras izturētspēju pret hibrīddraudiem. 2017. gada maijā Komisija rīkoja darbsemināru par hibrīddraudiem kritiskajai infrastruktūrai, kurā piedalījās gandrīz visas dalībvalstis, kritiskās infrastruktūras apsaimniekotāji, ES Hibrīddraudu analīzes vienība un NATO kā novērotāja. Pamatojoties uz dalībvalstu iestādēm nosūtītu aptauju, tika panākta vienošanās par kopīgu ceļvedi un turpmākā darba posmiem. Rudenī Komisija atkal apspriedīsies ar ieinteresētajām personām, lai līdz 2017. gada beigām vienotos par rādītājiem.

Eiropas Aizsardzības aģentūra tiecas apzināt kopējās spējas un izpētīt trūkumus, kas izriet no saiknes starp energoinfrastruktūru un aizsardzības spējām. Eiropas Aizsardzības aģentūra 2017. gada rudenī izstrādās konceptuālu dokumentu un holistisku metožu izmēģinājuma darbības.

ES energoapgādes drošības uzlabošana

6. darbība. Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm atbalsstīs centienus dažādot energoresursus un veicināt drošības un drošuma standartus, lai palielinātu kodolinfrastruktūras izturētspēju.

Komisija 2016. gada decembrī un 2017. gada aprīlī apgādes drošības paketē izvirzīja konkrētus priekšlikumus, un Padome un Eiropas Parlaments vienojās par jauno gāzes apgādes drošības regulējumu, kura mērķis ir novērst gāzes apgādes krīzes. Jaunie noteikumi nodrošinās starp dalībvalstīm reģionālā līmenī koordinētu un kopīgu pieeju apgādes drošības pasākumiem. Tas ļaus ES labāk sagatavoties gāzes trūcumam un to pārvarēt krīzes vai hibrīduzbrukuma gadījumā. Pirmo reizi tiks piemērots solidaritātes princips – dalībvalstis

smagas krīzes vai uzbrukuma gadījumā spēs palīdzēt kaimiņvalstīm tā, lai Eiropas māsasaimniecībām un uzņēmumiem nenāktos ciest no apgādes pārrāvumiem.

ES arī guvusi panākumus svarīgāko projektu izstrādē energoapgādes maršrutu un avotu dažādošanai atbilstīgi Enerģētikas savienības pamatstratēģijai un Eiropas enerģētiskās drošības stratēģijai. Piemēram, Dienvidu gāzes koridorā turpinās konkrēti būvniecības darbi visos lielākajos cauruļvadu projektos: Dienvidkaukāza cauruļvada, Anatolijas pussalas cauruļvada un Adrijas jūras cauruļvada pagarināšana, augšposma cauruļvads Šahdeniza II, kā arī Dienvidu gāzes koridora pagarināšana līdz Vidusāzijai, it sevišķi līdz Turkmenistānai. Palielinās sašķidrinātas dabasgāzes (LNG) imports Eiropā, un tiek rasti jauni piegādes avoti, piemēram, ASV. Terminālis Lietuvā ir piemērs tam, kā dažādošanas projekti var samazināt atkarību no viena piegādātāja. Centienu pastiprināšana enerģētikas jomā un vietējo energoresursu, it sevišķi atjaunojamo energoresursu, optimāla izmantošana arī veicina energoapgādes maršrutu un avotu dažādošanu.

Kodoldrošības jomā Komisija aktīvi (it sevišķi, rīkojot darbseminārus ar valstu iestāžu un regulatoru piedalīšanos) veicina to, lai tiktu konsekventi un efektīvi īstenotas abas direktīvas par kodoldrošību un drošības pamatstandartiem, kuras dalībvalstīm jātransponē attiecīgi līdz 2017. un 2018. gada beigām. Arī *Euratom* pētniecības un mācību programma veicina kodoldrošības uzlabošanu.

Transporta un piegādes ķēžu drošība

7. darbība. Komisija uzraudzīs jaunus apdraudējumus visā transporta nozarē un vajadzības gadījumā atjauninās tiesību aktus. Īstenojot ES Jūras drošības stratēģiju un ES Muitas riska pārvaldības stratēģiju un to rīcības plānus, Komisija un Augstā pārstāve (to attiecīgās kompetences ietvaros) sadarbībā ar dalībvalstīm izvērtēs veidus, kā reaģēt uz hibrīddraudiem, jo īpaši tiem, kuri skar kritisko infrastruktūru transporta jomā.

Saskaņā ar drošības savienības paziņojumu Komisija veicina drošības riska novērtēšanu ES līmenī kopā ar dalībvalstīm, ES Izlūkošanas un situāciju centru un attiecīgajām aģentūrām nolūkā konstatēt transporta drošības apdraudējumus un atbalstīt iedarbīgu un samērīgu apdraudējumu mazināšanas pasākumu izstrādi. *Malaysia Airlines* reisa MH17 notriekšana Ukrainas austrumos 2014. gadā vērsa uzmanību uz briesmām, ko rada konflikta zonu pārlidošana. Saskaņā ar ieteikumiem, ko sniegusi Eiropas augsta līmeņa operatīvā grupa konflikta zonu jautājumos¹¹, Komisija ar valstu aviācijas un drošības ekspertu un EĀDD atbalstu izstrādāja kopīga ES riska novērtējuma metodi, kas ļauj apmainīties ar klasificētu informāciju un iezīmēt kopīgu riska ainu. 2017. gada martā Eiropas Aviācijas drošības aģentūra (EASA), pamatojoties uz šā kopīgā ES riska novērtējuma rezultātiem, laida klajā pirmo konflikta zonu informācijas biļetenu¹². Komisija apsver iespēju aviācijas drošības jomā veiktās riska novērtēšanas darbības piemērot arī citiem transporta veidiem (piemēram, dzelzceļa transportam, jūras transportam), un 2018. gadā tiks sagatavoti priekšlikumi. 2017. gada jūnijā Komisija, EĀDD un dalībvalstis sāka riska novērtēšanu dzelzceļa drošības jomā nolūkā apzināt nepilnības un iespējamos riska mazināšanas pasākumus.

¹¹https://www.easa.europa.eu/system/files/dfu/208599_EASA_CONFLICT_ZONE_CHAIRMAN_REPORT_no_B_update.pdf

¹²<https://ad.easa.europa.eu/czib-docs/page-1>

Septītās pamatprogrammas un pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” drošības pētniecības projektu satvarā arī pieliktas ievērojamas pūles aviācijas drošības un gaisa satiksmes pārvaldības (ATM) jomā. Civilās aviācijas jomā Komisija kopā ar Eiropas Aviācijas drošības aģentūru un ieinteresētajām personām izstrādā divas jaunas iniciatīvas kiberdrošības pastiprināšanai, kurās risināta arī hibrīddraudu problēma, proti, iniciatīvu, ar ko nodibina datorapdraudējumu reaģēšanas vienību aviācijas jomā, un iniciatīvu, ar ko veido kiberdrošības operatīvo grupu Eiropas vienotās gaisa telpas gaisa satiksmes pārvaldības izpētes (SESAR) kopuzņēmumā, kas atbild par Eiropas vienotās gaisa telpas gaisa satiksmes pārvaldību. Eiropas Aizsardzības aģentūra kopuzņēmumu SESAR un Eiropas Aviācijas drošības aģentūru informē par militārās jomas skatījumu uz aviācijas kiberdrošības jautājumiem, šādam nolūkam izmantojot Eiropas kiberdrošības stratēģiskās koordinācijas platformu, kas pēc dalībvalstu un nozares lūguma palīdzēs ES līmenī koordinēt visas darbības aviācijas jomā. Eiropas Aviācijas drošības aģentūra 2016. gadā saskaņā ar kiberdrošības rīcības plānu aviācijas jomā analizēja pašreizējo noteikumu nepilnības un īpaši izskatīja jautājumu par Eiropas Aviācijas kiberdrošības centra definēšanu un izveidi; šis centrs tagad ir sācis darbu un sadarbojas ar ES iestāžu un aģentūru datorapdraudējumu reaģēšanas vienību (CERT-EU) (saprāšanās memorands parakstīts 2017. gada februārī), veicot apdraudējuma analīzi aviācijas jomā, un ar Eirokontroli (pieņemts sadarbības plāns), kamēr tiek izstrādāta tīmekļa vietne publiskos avotos atrodamas informācijas analīzes izplatīšanai. Līdz 2017. gada rudenim tiks ieviesta standartizācijas programma un droša informācijas apmaiņa.

Muitas riska pārvaldība

Muitas aspektā Komisija galveno uzmanību velta iepriekš sniedzamās informācijas par kravu un muitas riska pārvaldības sistēmas būtiskai modernizācijai. Šis darbs aptver visus muitas riskus, ieskaitot starptautisko piegādes ķēžu un attiecīgās kritiskās infrastruktūras drošības un integritātes apdraudējumus (piemēram, briesmas, ko jūras ostu iekārtām, lidostām vai sauszemes robežām rada imports). Modernizācijas mērķis ir nodrošināt, ka muitas dienesti ES no tirgotājiem saņem visu vajadzīgo informāciju par preču kustību; ka tiem ir iespējams efektīvāk veikt šīs informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm; ka tie piemēro gan kopīgus, gan konkrētai dalībvalstij specifiskus noteikumus, kas attiecas uz risku; ka tiem ir iespējams efektīvāk koncentrēties uz aizdomīgiem sūtījumiem, intensīvāk sadarbojoties ar citām iestādēm un sevišķi ar citām tiesībaizsardzības un drošības aģentūrām. Patlaban ir sāкта to informācijas tehnoloģiju izstrāde, kas Komisijai vajadzīgas šīs modernizācijas īstenošanai, un tuvākajos mēnešos tiks piesaistīti attiecīgie ieguldījumi centrālā līmenī.

Kosmoss

8. darbība. Kosmosa stratēģijas un Eiropas aizsardzības rīcības plāna kontekstā Komisija ierosinās palielināt kosmosa infrastruktūras izturētspēju pret hibrīddraudiem, jo īpaši, iespējams, paplašinot kosmisko objektu novērošanas un uzraudzības sistēmas darbības jomu, lai aptvertu hibrīddraudus, Eiropas līmenī sagatavojot nākamās paaudzes GovSatCom un ieviešot kritiskajā infrastruktūrā, kas ir atkarīga no laika sinhronizācijas, Galileo sistēmu.

Kad Komisija 2018. gadā sagatavos tiesisko regulējumu par valdības satelītsakariem (GovSatCom) un kosmisko objektu novērošanu un uzraudzību, tā novērtējumā ietvers aspektus, kas saistīti ar izturētspēju pret hibrīddraudiem. Sagatavojot Galileo un Copernicus attīstības procesu, Komisija saskaņā ar Kosmosa stratēģiju novērtēs šo pakalpojumu iespējas palīdzēt kritiskās infrastruktūras ievainojamības mazināšanā. 2017. gada rudenī vajadzētu būt gatavam izvērtējuma ziņojumam un 2018. gadā – priekšlikumam par Galileo un Copernicus nākamo paaudzi. Eiropas Aizsardzības aģentūra izstrādā sadarbīgas spēju attīstības projektus

tādās jomās kā kosmiskie sakari, militārā pozicionēšana, navigācija un laika sinhronizācija un Zemes novērošana. Visos projektos uzmanība tiks pievērsta izturētspējas prasībām, ņemot vērā pašreizējos un jaunos hibrīddraudus.

Aizsardzības spējas

9. darbība. Augstā pārstāve, kuru vajadzības gadījumā atbalsta dalībvalstis, saziņā ar Komisiju ierosinās projektus par to, kā pielāgot aizsardzības spējas un attīstīt aizsardzības spējas ar ES mēroga nozīmīgumu, lai konkrēti apkarotu hibrīddraudus pret vienu vai vairākām dalībvalstīm.

2016. un 2017. gadā Eiropas Aizsardzības aģentūra kopā ar Komisiju, EĀDD un dalībvalstu ekspertiem sarīkoja trīs teorētiskās mācības par dažādiem hibrīddraudu scenārijiem. Tajās gūtie secinājumi tiks ņemti vērā Spēju attīstības plāna pārskatīšanas procesā, lai no tiem izrietošie galvenie spēju attīstības aspekti, kas vajadzīgi hibrīddraudu apkarošanai, tiktu iestrādāti jaunajās ES spēju attīstības prioritātēs. 2005. gada prasību kataloga pārskatīšana notiks, rēķinoties ar hibrīddraudu dimensiju. 2017. gada aprīlī Eiropas Aizsardzības aģentūra pabeidza analīzes ziņojumu par militārajām sekām, kuras var radīt hibrīduzbrukumi, kas vērsti pret ostu kritisko infrastruktūru, un šis ziņojums 2017. gada oktobrī darbseminārā tiks apspriests ar jūrniecības ekspertiem. Citu konkrētu analīzi par militāro spēku nozīmi mini klases bezpilota lidaparātu apkarošanas kontekstā paredzēts veikt 2018. gadā. Turklāt dalībvalstu apzinātās spēju prioritātes, kuru mērķis ir stiprināt izturētspēju pret hibrīddraudiem, no 2019. gada arī varētu būt tiesīgas pretendēt uz atbalstu no Eiropas Aizsardzības fonda. Komisija aicina likumdevējus nodrošināt ātru pieņemšanas procesu un dalībvalstis iesniegt priekšlikumus par spēju projektiem, kuru mērķis ir stiprināt ES izturētspēju pret hibrīddraudiem.

10. darbība. Esošo sagatavotības un koordinācijas mehānismu, jo īpaši Veselības drošības komitejas, ietvaros Komisija sadarībā ar dalībvalstīm uzlabos informētību par hibrīddraudiem un izturētspēju pret tiem.

Lai nostiprinātu sagatavotību hibrīddraudiem un izturētspēju pret tiem, tostarp gādātu par spēju veidošanu veselības aprūpes un pārtikas sistēmās, Komisija sniedz atbalstu dalībvalstīm, rīkojot mācības un simulācijas, veicinot pieredzes vadlīniju apmaiņu un finansējot vienotu rīcību. Tas galvenokārt notiek saskaņā ar ES veselības drošības sistēmu nopietniem pārrobežu veselības apdraudējumiem un saskaņā ar sabiedrības veselības programmu Starptautisko veselības aizsardzības noteikumu īstenošanai. Šie noteikumi ir leģislatīvs pīlārs, kas ir saistošs 196 valstīm, tostarp dalībvalstīm, un kura mērķis ir visā pasaulē novērst sabiedrības veselības pārrobežu apdraudējuma saasināšanos un reaģēt uz to. Lai pārbaudītu starpnozaru sagatavotību un reaģēšanu veselības aprūpes nozarē, Komisijas dienesti 2017. gada rudenī rīkos mācības par sarežģītiem un daudzdimensionāliem hibrīddraudiem. Komisija un dalībvalstis gatavo vienotu rīcību vakcinācijas jomā, kas ietvers vakcīnu piedāvājuma un pieprasījuma prognozēšanu un pētījumu par novatoriskiem vakcīnu ražošanas procesiem nolūkā ES līmenī nostiprināt apgādi ar vakcīnām un uzlabot veselības drošību (2018–2020). Komisija arī sadarbojas ar Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un Eiropas Slimību profilakses un kontroles centru, lai pielāgotos mūsdienīgiem zinātniskās izpētes paņēmieniem precīzākai veselības apdraudējumu identificēšanai un to avota noteikšanai un rezultātā ātrāk novērstu pārtikas nekaitīguma apdraudējuma uzliesmojumus. Komisija ir izveidojusi pētniecības finansētāju tīklu – Globālo pētniecības sadarbību attiecībā uz sagatavotību infekcijas slimībām –, kura uzdevums ir 48 stundu laikā pēc katra ievērojama uzliesmojuma nodrošināt atbildes pasākumus koordinētas pētniecības veidā.

11. darbība. Komisija mudina dalībvalstis prioritārā kārtā izveidot un pilnībā izmantot 28 CSIRT un CERT-EU (ES iestāžu un aģentūru datorapdraudējumu reaģēšanas vienība) tīklu, kā arī stratēģiskās sadarbības regulējumu. Komisijai sadarbībā ar dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka ar hibrīddraudiem saistītās nozaru iniciatīvas (piemēram, aviācijas, enerģētikas, jūrlietu jomā) atbilst TID direktīvā paredzētajām starpnozaru spējām apkopot informāciju un zināšanas un ātri reaģēt.

Nesen notikušie pasaules mēroga kiberuzbrukumi, kuros izspiedējvīrusi un ļaunprogrammatūra tika izmantoti, lai izsistu no ierindas tūkstošiem datorsistēmu, atkal ir vērsuši uzmanību uz nepieciešamību Eiropas Savienībā steidzami intensificēt kibernetikas un kiberdrošības pasākumus. Kā paziņots digitālā vienotā tirgus vidusposma pārskatā, Komisija un Augstā pārstāve patlaban pārskata ES 2013. gada kiberdrošības stratēģiju, it sevišķi – plānojot 2017. gada septembrī pieņemt dokumentu paketi. Tās mērķis būs gādāt par efektīvāku starpnozaru reakciju uz šiem draudiem, palielinot uzticēšanos digitālajai sabiedrībai un ekonomikai. Tā pārskatīs arī ES Tīklu un informācijas drošības aģentūrai (ENISA) piešķirtās pilnvaras, lai noteiktu tās uzdevumus mainīgajā kiberdrošības ekosistēmā. Eiropadome¹³ atzinīgi novērtēja Komisijas nodomu pārskatīt kiberdrošības stratēģiju.

Tīklu un informācijas drošības (TID) direktīvas¹⁴ pieņemšana 2016. gada jūlijā bija liels solis virzībā uz kiberdrošības noturības veidošanu Eiropas līmenī. Direktīva paredz pirmos ES mēroga noteikumus par kiberdrošību, uzlabo kiberdrošības spējas un stiprina dalībvalstu sadarbību. Tā arī prasa kritiski svarīgo nozaru uzņēmumiem veikt attiecīgus drošības pasākumus un par visiem nopietniem kiberdrošības incidentiem ziņot attiecīgajai valsts iestādei. Šīs nozares aptver enerģētikas, transporta, ūdensapgādes, veselības aprūpes, banku un finanšu tirgus infrastruktūru. Tiešsaistes tirdzniecības vietām, mākoņdatošanas pakalpojumu un meklētājprogrammu nodrošinātājiem arī nāksies veikt līdzīgus pasākumus. Konsekventu īstenošanu dažādās nozarēs un pārrobežu mērogā nodrošinās Tīklu un informācijas drošības sadarbības grupa, kuru Komisija izveidoja 2016. gadā un kuras uzdevums ir novērst tirgus sadrumstalotību. Šajā kontekstā Tīklu un informācijas drošības direktīva tiek uzskatīta par atsauci satvaru visām nozaru iniciatīvām kiberdrošības jomā. Turklāt direktīva izveido datordrošības incidentu reaģēšanas vienību (CSIRT) tīklu, kas pulcina visas attiecīgās ieinteresētās personas. Lai nodrošinātu, ka ES iestāžu informācijas tehnoloģiju sistēmas ir drošas un noturīgas pret kiberuzbrukumu, Komisija un CERT-EU līdztekus aktīvi uzrauga kiberdraudu ainu un īsteno informācijas apmaiņu ar valstu iestādēm. 2017. gada maijā izspiedējvīrusa WannaCry incidents radīja pirmo iespēju tīklam iesaistīties operatīvās informācijas apmaiņā un sadarbībā, izplatot norādījumus. Lai mazinātu draudus un sniegtu palīdzību cietušajiem, ES datorapdraudējumu reaģēšanas vienība cieši sadarbojās ar Eiropola Eiropas Kibernoziedzības centru (EC3), skarto valstu datordrošības incidentu reaģēšanas vienībām (CSIRT), kibernetikas apkarošanas vienībām un galvenajiem nozares partneriem. Valstu situācijas ziņojumu apmaiņa radīja kopīgu situācijas apzināšanos visā ES. Šī pieredze ļāva tīklam labāk sagatavoties turpmākajiem incidentiem (piemēram, NonPetya). Tika arī konstatētas vairākas problēmas, kas patlaban tiek risinātas.

12. darbība. Komisija saziņā ar dalībvalstīm līgumiskas publiskā un privātā sektora partnerības ietvaros kiberdrošības jomā sadarbosies ar rūpniecību, lai izstrādātu un izmēģinātu tehnoloģijas labākai lietotāju un infrastruktūras aizsardzībai pret hibrīddraudiem kiberdrošības jomā.

¹³ Eiropadomes 2017. gada 22. un 23. jūnija sanāksmes secinājumi.

¹⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 6. jūlija Direktīva (ES) 2016/1148 par pasākumiem nolūkā panākt vienādi augsta līmeņa tīklu un informācijas sistēmu drošību visā Savienībā (OV L 194, 19.7.2016., 1. lpp.).

2016. gada jūlijā Komisija saziņā ar dalībvalstīm parakstīja līgumisku publiskā un privātā sektora partnerību kiberdrošības jomā ar rūpniecību, ieguldot līdz 450 miljoniem euro saskaņā ar ES pētniecības un inovācijas programmu “Apvārsnis 2020”, lai izstrādātu un izmēģinātu tehnoloģijas labākai lietotāju un infrastruktūras aizsardzībai pret kiberdraudiem un hibrīddraudiem. Partnerība izstrādāja pirmo Eiropas mēroga stratēģiskās pētniecības programmu, kuras galvenais mērķis bija uzlabot kritiskās infrastruktūras un iedzīvotāju izturētspēju pret hibrīduzbrukumiem. Partnerība paplašināja koordināciju starp ieinteresētajām personām, tādējādi uzlabojot saskaņā ar programmu “Apvārsnis 2020” piešķirtā finansējuma efektivitāti un lietderību. Partnerība līdztekus nodarbojas ar jautājumiem, kas saistīti ar informācijas un komunikācijas tehnoloģiju kiberdrošības sertifikāciju, kā arī cenšas rast veidus, kā novērst prasmīgu kiberdrošības speciālistu skaudro trūkumu tirgū. Ņemot vērā to, ka aizsardzības jomā ir būtiski nepieciešama civilā pētniecība un liela izturētspēja, Eiropas Aizsardzības aģentūras Kiberdrošības pētniecības un tehnoloģiju grupa dod ieguldījumu pētniecības jomās, kuras Eiropas Kiberdrošības organizācija norādījusi savā stratēģiskās pētniecības un inovācijas programmā.

13. darbība. *Komisija sniegs norādes viedtīkla resursu īpašniekiem, lai uzlabotu viņu iekārtu kiberdrošību. Elektroenerģijas tirgus modeļa iniciatīvas kontekstā Komisija apsvērs iespēju ierosināt „risku sagatavotības plānus” un procesuālus noteikumus informācijas apmaiņai un solidaritātes nodrošināšanai starp dalībvalstīm krīzes laikā, tostarp noteikumus par to, kā novērst kiberuzbrukumus un mazināt to sekas.*

Enerģētikas nozarē Komisija sagatavo nozares kiberdrošības stratēģiju, veidojot Enerģētikas ekspertu platformu kiberdrošības jautājumos nolūkā pastiprināt TID direktīvas īstenošanu. 2017. gada februārī veiktā pētījumā šīs platformas atbalstam apzināti labākie pieejamie paņēmieni viedo skaitītāju sistēmu kiberdrošības uzlabošanai. Komisija arī izveidojusi tīmekļa platformu “ES Centrs informācijas apmaiņai par incidentiem un draudiem”, kurā tiek analizēta informācija par kiberdrošības apdraudējumiem un incidentiem enerģētikas nozarē un veikta šīs informācijas apmaiņa.

Finanšu nozares noturības pret hibrīddraudiem uzlabošana

14. darbība. *Komisija sadarbībā ar ENISA¹⁵, dalībvalstīm, attiecīgām starptautiskām, Eiropas un valsts līmeņa iestādēm un finanšu iestādēm sekmēs un atvieglos ar draudiem saistītās informācijas apmaiņas platformu un tīklu darbību un novērsīs šķēršļus šādas informācijas apmaiņai.*

Atzīstot, ka kiberdraudi ir viens no galvenajiem finansiālās stabilitātes apdraudējumiem, Komisija pārskatīja tiesisko regulējumu par maksājumu pakalpojumiem Eiropas Savienībā, un pašlaik notiek tā īstenošana. Nolūkā samazināt krāpšanos, jo īpaši tiešsaistes maksājumu jomā, pārskatītā Maksājumu pakalpojumu direktīva¹⁶ ieviesa jaunus noteikumus maksājumu instrumentu drošības uzlabošanai un drošai klientu autentificēšanai. Jauno tiesisko regulējumu piemēros no 2018. gada janvāra. Patlaban Komisija ar Eiropas Banku iestādes palīdzību, apspriežoties ar ieinteresētajām personām, izstrādā regulatīvus tehniskos standartus par drošu klientu autentificēšanu un par kopējiem un drošiem sakariem. Šo standartu mērķis ir praksē gādāt par maksājumu darījumu drošību, un gaidāms, ka tie tiks publicēti līdz 2017. gada beigām. Turklāt starptautiskā mērogā Komisija ir cieši sadarbojusies ar attiecīgajām

¹⁵ Eiropas Savienības Tīklu un informācijas drošības aģentūra.

¹⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 25. novembra Direktīva (ES) 2015/2366 par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū (OV L 337, 23.12.2015., 35. lpp.).

G7 partnervalstīm, izstrādājot G7 kiberdrošības pamatprincipus finanšu nozarē, kurus 2016. gada oktobrī apstiprināja G7 valstu finanšu ministri un centrālo banku vadītāji. Šie principi domāti finanšu nozares struktūrām (privātām un publiskām) un veicina koordinētu pieeju kiberdrošības aspektiem finanšu nozarē nolūkā kopīgi apkarot kiberdraudus, tostarp lielākus un komplicētākus kiberdraudus.

Transports

15. darbība. Komisija un Augstā pārstāve (to attiecīgās kompetences ietvaros) sadarbībā ar dalībvalstīm izvērtēs veidus, kā reaģēt uz hibrīddraudiem, jo īpaši tiem, kuri attiecas uz kiberuzbrukumiem transporta nozarei.

ES Jūras drošības stratēģijas rīcības plāna¹⁷ īstenošana palīdzēs pārvarēt viensētas domāšanu informācijas apmaiņā un resursu koplietošanā starp civilajām un militārajām iestādēm. Pieeja, kas paredz visu valdības struktūru iesaistīšanos, ir ļāvusi pastiprināt sadarbību starp dažādiem dalībniekiem. Paredzams, ka līdz 2017. gada beigām ar nobeiguma darbsemināru par jūrniecības nozares kritiskās infrastruktūras aizsardzību tiks pabeigta kopīgas Komisijas un EĀDD civilās un militārās stratēģiskās pētniecības programmas īstenošana. Šo darbu nākotnē varētu paplašināt, lai aptvertu jauno apdraudējumu, ko jūras ūdeņos ierīkotiem zemūdens cauruļvadiem, energopārvades, optiskās šķiedras un parastajām sakaru kabeļlīnijām rada iejaukšanās ārpus teritoriālajiem ūdeņiem.

Nesen veiktā pētījumā¹⁸ tika izvērtēta krasta apsardzes funkcijas veicošu valsts iestāžu riska novērtēšanas spēja. Pētījumā apzināti visnozīmīgākie šķēršļi, kas kavē sadarbību, un ieteikti praktiski veidi, kā šajā konkrētajā jomā uzlabot jūrniecības iestāžu sadarbību ES un valsts līmenī. Riska novērtēšana ir ļoti svarīga apdraudējuma apkarošanai jūrniecības nozarē un vēl noderīgāka hibrīddraudu izvērtēšanai un novēršanai, jo tālab ir jāņem vērā vēl citi, komplicētāki aspekti. Šā pētījuma rezultāti tiks izklāstīti dažādos ar krasta apsardzi saistītos forumos, lai ierosinātos ieteikumus varētu novērtēt un īstenot sadarbības uzlabošanai šajā jomā, par galvenajiem mērķiem izvirzot sagatavotību un pret darbību hibrīddraudiem.

Teroristu finansēšanas apkarošana

16. darbība. Rīcības plāna par teroristu finansēšanas apkarošanu īstenošanas gaitā Komisija ņems vērā arī hibrīddraudu apkarošanu.

Ar hibrīddraudiem saistītu darbību veicējiem un viņu atbalstītājiem plānu īstenošanai vajadzīgi finanšu līdzekļi. ES centieni cīņā pret noziedzību un teroristu finansēšanu, kas tiek īstenoti saskaņā ar Eiropas Drošības programmu un Rīcības plānu par teroristu finansēšanas apkarošanu, arī var dot savu artavu hibrīddraudu apkarošanā. Komisija 2016. gada decembrī nāca klajā ar trīs tiesību aktu priekšlikumiem, to vidū priekšlikumu par kriminālsodiem par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un nelikumīgiem maksājumiem skaidrā naudā un priekšlikumu par aktīvu iesaldēšanu un konfiskāciju¹⁹.

¹⁷ https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/sites/maritimeaffairs/files/docs/body/20141216-action-plan_en.pdf un 2. ziņojums par ES Jūras drošības stratēģijas rīcības plāna īstenošanu, ar ko dalībvalstis iepazīstināja 2017. gada 21. jūnijā.

¹⁸ Pētījums par riska novērtēšanas spējas izvērtēšanu krasta apsardzes funkcijas veicošu dalībvalstu iestāžu līmenī, 2017. gads, <https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/documentation/studies>

¹⁹ Trešais progresu ziņojums virzībā uz efektīvu un patiesu drošības savienību (COM(2016) 831 final).

Visām dalībvalstīm līdz 2017. gada 26. jūnijam bija jātransponē Ceturtā nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīva²⁰, un 2016. gada jūlijā Komisija iesniedza mērķtiecīgu tiesību akta priekšlikumu tās papildināšanai un pastiprināšanai ar papildu pasākumiem²¹.

2017. gada 26. jūnijā Komisija izdeva Ceturtajā nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīvā paredzēto riska novērtējumu pārvalstiskā līmenī. Tā arī nāca klajā ar priekšlikumu pieņemt regulu, kas nepieļautu no trešām valstīm nelikumīgi eksportētu kultūras priekšmetu importu un uzglabāšanu ES²². Jau šogad Komisija ziņos par patlaban notiekošo novērtēšanu, kurā tiek skatīts, vai Eiropas Savienībā ir vajadzīgi papildu pasākumi, ko varētu veikt teroristu finansēšanas izsekošanai. Komisija arī pārskata tiesību aktus par krāpšanas un viltošanas apkarošanu saistībā ar bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem²³.

Astotajā progresa ziņojumā virzībā uz efektīvu un patiesu drošības savienību sniegta sīkāka informācija par pašreizējo situāciju, īstenojot Rīcības plānu par teroristu finansēšanas apkarošanu.

ES kopīgo vērtību popularizēšana un iekļaujošas, atklātas un noturīgas sabiedrības veicināšana

Labāka spēja pretoties radikalizācijai un vardarbīgam ekstrēmismam

Ārēji spēki, atbalstot konkrētas grupas vai cenšoties uzkurināt konfliktus starp grupām, var musināt uz reliģisku un ideoloģisku radikalizāciju un etniskiem un minoritāšu konfliktiem. Ir radušās arī citas problēmas, piemēram, briesmas, ko rada teroristi vienpatņi, jauni radikalizācijas veidi, tostarp, iespējams, migrācijas krīzes kontekstā, kā arī labējā ekstrēmisma (ieskaitot pret migrantiem vērstu vardarbību) un polarizācijas briesmas. Lai gan radikalizācijas apkarošana norisinās drošības savienības kontekstā, tā var būt netieši nozīmīga arī no hibrīddraudu apkarošanas viedokļa, ciktāl ar hibrīddraudiem saistītu darbību veicēji spēj manipulēt ar personām, kas nav pasargātas no radikalizācijas.

17. darbība. Komisija īsteno Eiropas Drošības programmā izklāstītos pasākumus pret radikalizāciju un analizē nepieciešamību pastiprināt procedūras nelikumīga satura izņemšanai, vienlaikus aicinot starpniekus nodrošināt pienācīgu rūpību tīklu un sistēmu pārvaldībā.

Radikalizācijas novēršana

Komisija turpina īstenot daudzpusējo atbildes rīcību pret radikalizāciju, kas noteikta 2016. gada jūnija Paziņojumā par atbalstu tādas radikalizācijas novēršanai, kas ved uz

²⁰Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 20. maija Direktīva (ES) 2015/849 par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 684/2012 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/60/EK un Komisijas Direktīvu 2006/70/EK (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 141, 5.6.2015., 73.–117. lpp.).

²¹ Sīkāka informācija sniegta Trešajā progresa ziņojumā virzībā uz efektīvu un patiesu drošības savienību (COM(2016) 831 final) un Astotajā progresa ziņojumā virzībā uz efektīvu un patiesu drošības savienību (COM(2017) 354 final).

²² COM(2017) 26.6.2017., COM(2017) 340 final, SWD(2017) 275 final 0.

²³ Astotais progresa ziņojums virzībā uz efektīvu un patiesu drošības savienību (COM(2017) 354 final).

vardarbīgu ekstrēmismu²⁴, kurā noteiktas tādas galvenās darbības kā iekļaujošas izglītības un kopīgu vērtību sekmēšana, vēršanās pret ekstrēmistisku propagandu internetā un radikalizāciju cietumos, ciešāka sadarbība ar trešām valstīm un plašāka izpēte nolūkā labāk izprast radikalizācijas attīstīšanos un dot zināšanas labākiem politikas risinājumiem. Radikalizācijas izpratnes tīkls (RAN) izvirzījies Komisijas darba priekšējā līnijā, atbalstot dalībvalstis šajā jomā un tālab sadarbojoties ar vietējiem speciālistiem kopienu līmenī. Sīkāka informācija sniegta Astotajā progresa ziņojumā virzībā uz efektīvu un patiesu drošības savienību²⁵.

Radikalizācija internetā un naida runa

Saskaņā ar Eiropas Drošības programmu²⁶ Komisija veikusi pasākumus nolūkā samazināt nelikumīga satura pieejamību internetā, tālab īpaši izmantojot Eiropola ES vienību ziņošanai par interneta saturu un ES interneta forumu²⁷. Ievērojams progress panākts arī, īstenojot Pret internetā sastopamu nelikumīgu naida runu vēršanas rīcības kodeksu²⁸. Sīkāka informācija sniegta Astotajā progresa ziņojumā virzībā uz efektīvu un patiesu drošības savienību²⁹. Šīs darbības tiks pastiprinātas, ņemot vērā arī Eiropadomes secinājumus³⁰, G7 samita³¹ un Hamburgā notikušā G20 samita³² rezultātus.

Tiešsaistes platformām ir svarīga loma nelikumīga vai iespējami kaitnieciska satura apkarošanā. Saskaņā ar Digitālā vienotā tirgus stratēģiju, kā noteikts vidusposma pārskatā³³, Komisija nodrošinās, ka tiek labāk koordinēti platformu dialogi, kuros galvenā uzmanība pievērsta nelikumīga satura dzēšanas mehānismiem un tehniskajiem risinājumiem. Attiecīgā gadījumā vajadzētu izvirzīt mērķi atbalstīt šos mehānismus, sniedzot norādījumus par tādiem aspektiem kā ziņošana par nelikumīgu saturu un tā dzēšana. Komisija arī sniegs norādījumus, kas attiecas uz noteikumiem par atbildību.

Ciešāka sadarbība ar trešām valstīm

18. darbība. Augstā pārstāve sadarbībā ar Komisiju sāks pētījumu par hibrīda veida riskiem kaimiņreģionos. Augstā pārstāve, Komisija un dalībvalstis izmantos to rīcībā esošos instrumentus, lai veidotu partneru spējas un stiprinātu to izturētspēju pret hibrīddraudiem. Varētu nosūtīt KDAP misijas (atsevišķi vai papildus citiem ES instrumentiem), lai palīdzētu partneriem palielināt to spējas.

²⁴ http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/library/publications/2016/communication-preventing-radicalisation_en.pdf

²⁵ COM(2017) 354 final.

²⁶ Sīkāka informācija sniegta Astotajā progresa ziņojumā virzībā uz efektīvu un patiesu drošības savienību (COM(2017) 354 final).

²⁷ Sīkāka informācija sniegta Astotajā progresa ziņojumā virzībā uz efektīvu un patiesu drošības savienību (COM(2017) 354 final).

²⁸ Pret internetā sastopamu nelikumīgu naida runu vēršanas rīcības kodekss, 2016. gada 31. maijs, http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/hate_speech_code_of_conduct_en.pdf

²⁹ Sīkāka informācija sniegta Astotajā progresa ziņojumā virzībā uz efektīvu un patiesu drošības savienību (COM(2017) 354 final).

³⁰ Padomes 2017. gada 22.–23. jūnija secinājumi.

³¹ G7 samits Taormīnā, Itālijā, 26.–27.05.2017.

³² G20 samits Hamburgā, Vācijā, 07.–08.07.2017.

³³ Sk. iepriekš Komisijas Paziņojumu COM(2017) 228 final.

Eiropas Savienība ir pastiprināti pievērsusies spēju un izturētspējas veidošanai partnervalstīs drošības nozarē, cita starpā balstoties uz saikni starp drošību un attīstību, pilnveidojot pārskatītās Eiropas kaimiņattiecību politikas drošības dimensiju un uzsākot dialogus ar valstīm ap Vidusjūru par terorisma apkarošanu un drošību. Šādā ziņā sadarbībā ar Moldovas Republiku tika uzsākts pētījuma par riskiem izmēģinājuma projekts. Tā nolūks ir palīdzēt apzināt valsts svarīgākās vājās vietas un nodrošināt, ka ES palīdzība tiek īpaši vērsta uz šīm jomām. Izmēģinājuma projekta rezultāti liecināja, ka pētījums pats par sevi tika uzskatīts par sekmīgu. Balstoties uz gūto pieredzi, Komisija un EĀDD sniegs ieteikumus par rīcības prioritizāciju tādās jomās kā efektivitātes veidošana, stratēģiskā komunikācija, kritiskās infrastruktūras aizsardzība un kiberdrošība.

Nākotnē arī citas kaimiņvalstis, balstoties uz šo sākotnējo pieredzi, varētu gūt labumu no pētījuma, lai gan būtu vajadzīgi individuāli pielāgojumi, kas atspoguļo vietējās situācijas atšķirības un konkrētu apdraudējumu dažādās valstīs un novērš pārklāšanos ar notiekošajiem dialogiem par terorisma apkarošanu un drošību. Vispārīgākā tvērumā Komisija un Augstā pārstāve 2017. gada 7. jūnijā pieņēma Kopīgu paziņojumu “Stratēģiska pieeja izturētspējai ES ārējās darbības jomā”³⁴. Tā mērķis ir atbalstīt partnervalstu pūles palielināt izturētspēju, saskaroties ar mūsdienu globālajiem izaicinājumiem. Tajā atzīta nepieciešamība pārorientēties no krīžu ierobežošanas uz strukturētāku ilgtermiņa pieeju ievainojamības aspektiem, liekot uzsvāru uz prognozēšanu, nepieļaušanu un sagatavotību.

Kiberneturība attīstībai

ES sniedz atbalstu valstīm ārpus Eiropas, lai stiprinātu to informācijas tīklu izturētspēju. Aizvien plašākajai digitalizācijai piemīt drošības dimensija, kas ir īpašs izaicinājums informācijas tīklu sistēmu izturētspējai visā pasaulē, jo kiberuzbrukumi nepazīst robežas. ES atbalsta trešo valstu centienus veidot spēju pienācīgi novērst nejaušas atteices un kiberuzbrukumus un reaģēt uz tiem. Pēc kiberdrošības izmēģinājuma projekta bijušajā Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikā, Kosovā³⁵ un Moldovā, kas noslēdzās 2016. gadā, Komisija uzsāks jaunu programmu trešo valstu kiberneturības uzlabošanai galvenokārt Āfrikā un Āzijā 2017.–2020. gadā, un arī Ukrainā. Tā mērķis ir uzlabot kritiskās informācijas infrastruktūras un tīklu drošību un sagatavotību trešās valstīs, pamatojoties uz pieeju visos pārvaldes līmeņos un vienlaikus nodrošinot cilvēktiesību un tiesiskuma ievērošanu.

Aviācijas drošība

Civilā aviācija vēl aizvien ir svarīgs un simbolisks teroristu mērķis, bet pret civilo aviāciju var vērsties arī hibrīdā kampaņā. ES ir izstrādājusi stabilu aviācijas drošības satvaru, taču lidojumi no trešām valstīm var būt mazāk aizsargāti. Saskaņā ar ANO Drošības padomes Rezolūciju 2309 (2016) Komisija pastiprina spēju veidošanas centienus trešās valstīs. 2017. gada janvārī Komisija sāka jaunu integrētu riska novērtēšanu nolūkā nodrošināt spēju veidošanas centienu prioritizāciju un koordināciju ES un dalībvalstu līmenī, kā arī ar starptautiskajiem partneriem. 2016. gadā Komisija sāka īstenot 4 gadus ilgu civilās aviācijas drošības projektu Āfrikā un Arābijas pussalā pret civilo aviāciju vērsta terorisma draudu apkarošanai. Šis projekts galvenokārt pievēršas pieredzes apmaiņai starp partnervalstīm un

³⁴Kopīgs paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei “Stratēģiska pieeja izturētspējai ES ārējās darbības jomā” JOIN (2017) 21 final.

³⁵ Šis nosaukums neskar nostājas par statusu un atbilst ANO DP Rezolūcijai 1244 un Starptautiskās Tiesas atzinumam par Kosovas neatkarības deklarāciju.

Eiropas Civilās Aviācijas konferences dalībvalstu ekspertiem, kā arī mentorēšanai, apmācībai un darbaudzināšanai. 2017. gadā šīs darbības kļūs vēl intensīvākas.

c. KRĪZES NEPIEĻAUŠANA, REAĢĒŠANA UZ TO UN ATGŪŠANĀS NO TĀS

Lai arī sekas iespējams mazināt ar valstu un ES līmenī veiktiem ilgtermiņa politikas pasākumiem, tomēr īstermiņā joprojām ir svarīgi stiprināt dalībvalstu un Savienības spēju ātri un koordinēti nepieļaut hibrīddraudus, reaģēt uz tiem un likvidēt to sekas. Ātra reaģēšana uz hibrīddraudu izraisītiem notikumiem ir ļoti svarīga. Pagājušajā gadā šajā jomā gūti lieli panākumi, un tagad ES ir ieviests operatīvs protokols, kurā izklāstīts krīzes pārvarēšanas process hibrīduzbrukuma gadījumā. Turpmāk norisināsies regulāra uzraudzība un regulāras mācības.

19. darbība. Augstā pārstāve un Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm izstrādās kopīgu operatīvu protokolu un rīkos regulāras mācības ar nolūku uzlabot stratēģisku lēmumu pieņemšanas spējas sarežģītu hibrīddraudu gadījumā, balstoties uz procedūram krīžu pārvarēšanai un integrētajiem krīzes situāciju politiskās reaģēšanas mehānismiem.

Kopīgajā regulējumā tika ieteikts izveidot mehānismus ātrai reaģēšanai uz hibrīddraudu izraisītiem notikumiem un īstenot ES reaģēšanas mehānismu³⁶ un agrīnās brīdināšanas sistēmu koordināciju. Tālab Komisijas dienesti un EĀDD izdeva ES operatīvo protokolu hibrīddraudu apkarošanai (ES stratēģiju kopums)³⁷, kurā ieskicēta kārtība, kādā hibrīddraudu gadījumā notiek koordinācija, izlūkdatu apkopošana un analīze, informācijas sniegšana politikas veidošanas procesos, mācības un apmācība, un sadarbība ar partnerorganizācijām, jo sevišķi NATO. Arī NATO izstrādāja stratēģiju kopumu plašākai NATO un ES mijiedarbībai hibrīddraudu nepieļaušanā un apkarošanā tādās jomās kā kiberaizsardzība, stratēģiskā komunikācija, situācijas apzināšanās un krīzes pārvarēšana. ES stratēģiju kopums tiks pārbaudīts mācībās, kuras 2017. gada rudenī notiks kā daļa no Eiropas Savienības paralēlo un koordinēto mācību programmas, kas ietver mijiedarbību ar NATO.

20. darbība. Komisija un Augstā pārstāve (to attiecīgās kompetences ietvaros) pārbaudīs, kādas ir iespējas plaša un nopietna hibrīduzbrukuma gadījumā piemērot LESD 222. pantu un LES 42. panta 7. punktu un kādas tam varētu būt praktiskās sekas.

LESD 42. panta 7. punktā minēta bruņota agresija dalībvalsts teritorijā, savukārt LESD 222. pantā (Solidaritātes klauzula) minēts teroristu uzbrukums vai dabas vai cilvēku izraisīta katastrofa dalībvalsts teritorijā. Ticamāk, ka hibrīduzbrukuma gadījumā varētu tikt izmantota pēdējā stratēģija, jo hibrīduzbrukumi ir noziedzīgu un postošu darbību kombinācija. Solidaritātes klauzulas piemērošanas rezultātā tiek sākota koordinācija Padomes līmenī (integrētie krīzes situāciju politiskās reaģēšanas (IPCR) mehānismi) un attiecīgo ES iestāžu, aģentūru un struktūru, kā arī ES palīdzības programmu un mehānismu iesaistīšana. Padomes Lēmumā 2014/415/ES noteikta kārtība, kādā Savienība īsteno solidaritātes klauzulu. Šī piemērošanas kārtība paliek spēkā, un nav vajadzības pārskatīt Padomes lēmumu. Ja hibrīduzbrukums ietver bruņotu agresiju, var piemērot arī 42. panta 7. punktu. Šādā gadījumā

³⁶ Padomes ES integrētie krīzes situāciju politiskās reaģēšanas (IPCR) mehānismi, Komisijas sistēma ARGUS un EĀDD CRM.

³⁷ 2016. gada 7. jūlijā pieņemtais Dienestu darba dokuments (2016) 227.

atbalstu un palīdzību sniedz gan dalībvalstis, gan ES. Komisija un Augstā pārstāve turpinās novērtēt visefektīvākos veidus rīcībai šādu uzbrukumu gadījumā.

Iepriekš minētā ES operatīvā protokola pieņemšana tieši atbalsta šo novērtēšanu, un tā tiks izmēģināta kā daļa no ES paralēlajām un koordinētajām mācībām (PACE), kuras notiks 2017. gada oktobrī. Šajās mācībās pārbaudīs dažādus ES mehānismus un spēju mijiedarboties nolūkā paātrināt lēmumu pieņemšanu gadījumos, kad hibrīddraudu izraisītā nenoteiktība mazina skaidrību.

21. darbība. *Augstā pārstāve sadarbībā ar dalībvalstīm nodrošinās militāro spēju integrāciju, izmantošanu un koordināciju hibrīddraudu apkarošanā kopējās drošības un aizsardzības politikas ietvaros.*

Īstenojot uzdevumu integrēt militārās spējas KĀDP/KDAP atbalstam, kā arī pēc 2016. gada decembrī notikušā semināra ar militārās jomas ekspertiem un izpildot Eiropas Savienības Militārās komitejas jautājumu darba grupas 2017. gada maija norādījumus, 2017. gada jūlijā tika pabeigtas militārās konsultācijas par ES militāro ieguldījumu hibrīddraudu apkarošanā KDAP satvarā, un darbs tiks turpināts, izmantojot koncepciju izstrādes īstenošanas plānu.

d. ES UN NATO SADARBĪBA

22. darbība. *Augstā pārstāve sadarbībā ar Komisiju hibrīddraudu apkarošanas nolūkā turpinās neoficiālu dialogu un pastiprinātu sadarbību un koordināciju ar NATO par situācijas apzināšanos, stratēģisko komunikāciju, kiberdrošību, kā arī „krīžu nepieļaušanu un reaģēšanu uz tām”, ievērojot integrācijas un autonomijas principu katras organizācijas lēmumu pieņemšanas procesā.*

Pamatojoties uz kopīgo deklarāciju, ko 2016. gada 8. jūlijā Varšavā parakstīja Eiropadomes priekšsēdētājs un Eiropas Komisijas priekšsēdētājs kopā ar NATO ģenerālsekretāru, ES un NATO izstrādāja kopīgu 42 īstenojamu priekšlikumu kompleksu, kuru pēc tam atsevišķos, paralēlos procesos 2016. gada 6. decembrī apstiprināja ES Padome un NATO Padome³⁸. 2017. gada jūnijā Augstā pārstāve/priekšsēdētāja vietnieks un NATO ģenerālsekretārs publicēja ziņojumu par vispārējo progresu, kas panākts kopīgās deklarācijas 42 darbību īstenošanā. Hibrīddraudu apkarošana ir viena no septiņām kopīgajā deklarācijā norādītajām sadarbības jomām un ietver 10 no 42 darbībām. Ziņojums liecina, ka kopīgie centieni pagājušajā gadā devuši būtiskus rezultātus. Jau minētas daudzas no īpašajām darbībām, kuru mērķis ir hibrīddraudu apkarošana, tostarp Eiropas izcilības centrs hibrīddraudu novēršanai, labāka situācijas apzināšanās, ES Hibrīddraudu analīzes vienības izveide un tās mijiedarbība ar jaunizveidoto NATO Hibrīddraudu analīzes nodaļu un stratēģiskās komunikācijas grupu sadarbība. Pirmo reizi NATO un ES personāls piedalīsies kopīgās mācībās, pārbaudot reaģēšanu hibrīddraudējuma scenārija apstākļos. Paredzams, ka šajās mācībās tiks pārbaudīts, kā īstenota vairāk nekā trešdaļa kopīgo priekšlikumu. ES šogad veiks pati savas paralēlas un koordinētas mācības un gatavojas uzņemties vadību 2018. gadā.

Izturētspējas jautājumā ES un NATO personāls ir iesaistījies savstarpējā informēšanā, arī par ES integrēto krīzes situāciju politiskās reaģēšanas mehānismu. Regulāra NATO un ES personāla kontaktēšanās, cita starpā darbsemināros vai ar dalību Eiropas Aizsardzības aģentūras valdē, ļāvusi apmainīties ar informāciju par NATO pamatprasībām valstu izturētspējai. Plānots rudenī turpināt apmaiņu starp Komisiju un NATO izturētspējas

³⁸ <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/12/06-eu-nato-joint-declaration/>

nostiprināšanas jautājumā. Nākamajā progresa ziņojumā par ES un NATO sadarbību tiks ieteikta iespējamā rīcība abu organizāciju sadarbības paplašināšanai.

3. SECINĀJUMI

Kopīgajā regulējumā ir izklāstītas darbības, kuru mērķis ir palīdzēt apkarot hibrīddraudus un stiprināt ES un tās dalībvalstu, kā arī partneru izturētspēju. Lai gan Komisija un Augstā pārstāve ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm un partneriem gūst panākumus visās jomās, tomēr ir ļoti svarīgi saglabāt šo impulsu, saskaroties ar vēl aizvien pastāvošajiem hibrīddraudiem, kas nepārtraukti attīstās. Dalībvalstis ir pirmām kārtām atbildīgas par valsts drošību apdraudošu hibrīddraudu apkarošanu un likumības un kārtības uzturēšanu. Jāsaprot, ka katras valsts izturētspēja un kolektīvie pūliņi nodrošināt aizsardzību pret hibrīddraudiem ir vienu un to pašu vispārējo centienu savstarpēji pastiprinoši elementi. Tāpēc dalībvalstis tiek mudinātas iespējami ātrāk veikt hibrīda veida risku apsekojumus, jo tie sniegs vērtīgu informāciju par ievainojamības un sagatavotības apmēru visā Eiropā. Balstoties uz to, ka situācijas apzināšanās ir ievērojami uzlabojusies, būtu pēc iespējas efektīvāk jāizmanto ES Hibrīddraudu analīzes vienības potenciāls. Augstā pārstāve aicina dalībvalstis atbalstīt Stratēģiskās komunikācijas operatīvo grupu darbību nolūkā efektīvāk apkarot hibrīddraudu pieaugumu. ES pilnībā atbalstīs Somijas vadīto Eiropas Centru hibrīddraudu novēršanai.

ES unikālā stiprā puse izpaužas kā palīdzība dalībvalstīm un partneriem to izturētspējas veidošanā, izmantojot plašu pieejamo instrumentu un programmu klāstu. Ievērojami panākumi gūti, īstenojot darbības izturētspējas veidošanai tādās jomās kā transports, enerģētika, kiberdrošība, kritiskā infrastruktūra, finanšu sistēmas aizsardzība pret nelikumīgu izmantošanu un centieni apkarot vardarbīgu ekstrēmismu un radikalizāciju. Mainoties hibrīddraudu raksturam, ES turpinās izturētspējas veidošanas darbības. Konkrēti runājot, ES izstrādās rādītājus nolūkā attiecīgajās nozarēs uzlabot kritiskās infrastruktūras aizsardzību un izturētspēju pret hibrīddraudiem.

Eiropas Aizsardzības fonds var kopā ar dalībvalstīm līdzfinansēt spēju prioritātes, kuru mērķis ir stiprināt izturētspēju pret hibrīddraudiem. Gaidāmā Kiberdrošības pakete, kā arī starpnozaru pasākumi, kuru mērķis ir īstenot Tīklu un informācijas drošības direktīvu, gādās par jaunām platformām hibrīddraudu apkarošanai visā ES.

Komisija un Augstā pārstāve aicina dalībvalstis un ieinteresētās personas vajadzības gadījumā ātri vienoties par daudzajiem šajā paziņojumā ieskicētajiem pasākumiem izturētspējas nostiprināšanai un nodrošināt to drīzu un efektīvu īstenošanu. ES balstīsies uz jau patlaban auglīgo sadarbību ar NATO un padziļinās to.

Savienība joprojām ir pilna apņēmības kompleksā hibrīddraudu jautājuma risināšanai piesaistīt visus attiecīgos ES instrumentus. Atbalsts dalībvalstu centieniem aizvien ir Savienības prioritāte, un Savienība kopā ar tās galvenajiem partneriem rīkojas kā stiprāka un atsaucīgāka drošības nesēja.